Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

"Gazeta" iese în fié-căre ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şese lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 197. | Braşovŭ, Mercurĭ 7 (19) Septemvre | 1888.

Braşovŭ, 6 Septemvre st. v.

„Fierbe marea şi cere victimele sale“.

Astăḑĭ cere una, mâne două. E nesăţiósă pofta undelorŭ înfuriate.

Erĭ s'a înmulţitŭ şirulŭ condamnaţilorŭ noştri politicĭ prin verdictulŭ, ce l'a pronunţatŭ juriulŭ din Aradŭ asupra generalului Traianŭ Doda.

Şi décă se póte ḑice despre procesele de pressă ale foilorŭ românescĭ, că au fostŭ intentate şi duse la sfërşitŭ din motive ale politicei militante dela noi, atuncĭ acésta cu atâtŭ mai vîrtosŭ suntemŭ în dreptŭ a-o susţiné faţă cu procesulŭ, ce s'a pertractatŭ erĭ în Aradŭ.

Nu s'a tractatŭ în casulŭ generalului Doda nicĭ de liniştea publică, care n'a fostŭ prin nimicŭ turburată, nicĭ de autoritatea legii, care n'a fostŭ vătămată, ci s'a tractatŭ de aceea, ca sĕ se dea o lovitură mortală unui bărbatŭ românŭ de înaltă posiţiune şi de marĭ merite pentru tronŭ, patriă şi naţiunea sa, din causă că a avutŭ „cutezarea“ de a pune autoritatea sa şi eminentele sale calităţĭ în serviciulŭ causei drepte a limbei şi a naţionalităţii româneseĭ.

Este aşadéră unŭ procesŭ eminamente politicŭ, ce s'a desfăşuratŭ erĭ înaintea curţii cu juraţĭ din Aradŭ.

Fierbe marea şi cere victimele sale!

Guvernulŭ şi partisanii lui — ni-o spunŭ organele de publicitate unguresci mai în fiăcare ḑi— este hotărîtŭ de a curăţi loculŭ de pretinşii „agitatorĭ“, carĭ nu se sfiescŭ a lupta pe faţă cu curagiu pentru drepturile neînstrăinabile ale poporului.

„Agitatorii“ sĕ fiă mai întâiu sdrobiţĭ de „mâna cea tare“ a d-lui Tisza şi atuncĭ ne mai fiindŭ cine sĕ-şĭ ridice glasulŭ pentru poporŭ, va fi linişte şi pace în ţéră!

Acesta este credeulŭ politicei militante unguresci dela noi; aşa voiescŭ cei dela putere sĕ resólve cestiunea naţionalităţilorŭ în Ungaria şi Transilvania.

A fostŭ mai greu până ce prin aparatulŭ pressei s'a stabilitŭ în opiniunea publică a celorŭ dela putere opiniunea, că toţĭ bărbaţii nemaghiarĭ, carĭ facŭ într'unŭ felŭ séu altulŭ oposiţiă stărilorŭ actuale, suntŭ „agitatorĭ“, „duşmanĭ ai naţionalităţii maghiare şi ai statului“; îndată ce însĕ au ajunsŭ lucrurile aşa departe, încâtŭ orĭ şi ce mişcare oposiţiunală, fără considerare décă trece orĭ nu peste marginele legale, este stigmatisată ca „trădare de patriă“, politica de prigonire merge strună şi procurorilorŭ le este fórte uşorŭ de a interpreta faptele „agitatorilorŭ“ aşa ca totdéuna ei sĕ remână deasupra

Aşa s'a întêmplatŭ şi în procesulŭ intentatŭ generalului Doda.

Faptulŭ că acestŭ distinsŭ şi vrednicŭ ostaşŭ prin meritele sale şi prin trecutulŭ sĕu oferă o garanţiă personală în contra suspiţiunilorŭ, că ar fi voitŭ sĕ turbure pacea dintre naţionalităţĭ; împrejurarea că generalulŭ Doda a statŭ în calitate de deputatŭ alŭ Caransebeşenilorŭ pe terĕmulŭ legalŭ, şi a lucratŭ aşa cum i-a impusŭ consciinţa sa şi datoria ce o avé faţă cu alegĕtorii sĕi şi cu interesele lorŭ de viéţă naţionale: tóte aceste n'au valoratŭ nimicŭ înaintea procurorului. A fostŭ de ajunsŭ ca foile maghiare sĕ declare pe generalulŭ Doda de „periculosŭ agitatorŭ“ ca sĕ fiă urmăritŭ fără de milă ca unŭ duşmanŭ declaratŭ alŭ naţionalităţii maghiare.

Impregiurările, între carĭ s'a adus verdictulŭ de erĭ în Aradŭ suntŭ afară de cele ḑise atâtŭ de ciudate şi escepţionale, încâtŭ prin acésta tótă afacerea apare într'o lumină şi mai odiósă.

N'amŭ primitŭ încă unŭ raport detailatŭ despre decursulŭ procesului. Nu scimŭ cum s'a făcutŭ că pertractarea, care s'a fostŭ amânatŭ pe ḑiua de 30 Octomvre, s'a fixatŭ deodată pentru 17 Septemvre. Ne este necunoscută causa pentru care deodată nu s'a mai luatŭ în considerare starea sănătăţii generalului. Scimŭ numai că d-lŭ Doda nu s'a înfăţişatŭ şi că nicĭ apĕrătorului lui nu i s'a dată voiă sĕ vorbéscă.

Până ce vomŭ fi informaţĭ despre tóte aceste, constatămŭ numai adénculŭ resentimentŭ ce l'a produsŭ sentinţa dela Aradŭ în sînulŭ poporului românŭ.

Décă acésta au voit'o guvernulŭ şi procurorulŭ, atuncĭ şĭ-au ajunsŭ scopulŭ pre deplinŭ.

Eată actulŭ de acusare alŭ procurorului generalŭ îndreptatŭ în contra generalului Doda:

Onorabilă judecătoria de pressă!

In tipografia „Posaune“ din Timişóra a eşitŭ cu data 14 Oct. 1887 şi cu subscrierea generalului *Traianu Doda* o tipăritură, contra căreia am intentatŭ procesŭ prin înscinţarea mea dela 8 Februarie a. c. Nr. 799.

In acéstă tipăritură, care este adresată către alegĕtorii cercului electoralŭ alŭ Caransebeşului şi s'a împărţitŭ între locuitorii din oraşulŭ şi giurulŭ Caransebeşului, spune Traianŭ Doda următórele:

„Poporulŭ românŭ, prin *apucăturĭ de forţă şi machinaţiunĭ, a fostŭ scosŭ din tóte posiţiunile luptei constituţionale*“;

„*ne pregătimŭ de luptă mare şi obositóre*“;

„astăḑĭ nu e vorba de unŭ locŭ şi de unŭ votŭ în parlamentulŭ ungarŭ, — nu e vorba mai multŭ de câteva concesiunĭ micĭ naţionale de limbă séu politice, — ci *onórea naţională a poporului română este pusă în jocŭ*.“

Acéstă tipăritură, în pasagele ei mai susŭ citate, împută poporului maghiarŭ, unei părţĭ din naţiunea politică ungară, o astfelŭ de procedere ca şi cândŭ acésta, prin apucăturile ei de forţă şi prin machinaţiunile ei, ar vătĕma naţionalitatea română în drepturile ei constituţionale, de altă parte îndémnă pe naţionalitatea română sĕ păşească pe unŭ terenŭ de activitate, care cade afară de marginile luptei constituţionale; şi prin tóte acestea e pe deplinŭ acomodată numita tipăritură pentru a agita la ură în contra naţionalităţii maghiare partea mai uşorŭ de amăgitŭ a poporului românŭ. Astfelŭ lăţirea acestei tipăriturĭ cuprinde delictulŭ de agitaţiune, prevĕḑutŭ în alineatulŭ 2 alŭ §-lui 172 din codulŭ penalŭ.

Er fiindcă în decursulŭ cercetării Traianŭ Doda a recunoscutŭ, că elŭ este autorulŭ acestei tipăriturĭ şi elŭ a şi publicat'o; aşternândŭ aicĭ sub ./· actele cercetării terminate, pe basa §-lui citatŭ acusŭ pe Traianŭ Doda, generalŭ c. r. în pensiune şi locuitorŭ în Caransebeşŭ, pentru dilictulŭ de agitare în contra unei naţionalităţĭ, comisŭ prin tipăritura redactată şi publicată de elŭ cu datulŭ 14 Oct. 1887, şi cu tótă onórea rogŭ pe dlŭ presidentŭ alŭ judecătoriei de pressă, ca pentru cercetarea şi judecarea legală a acestei cause, sĕ hotărască o ḑi de pertractare, la acésta sĕ citeze pe acusatulŭ şi despre dispoşiţiunile sale în acéstă privinţă sĕ mĕ înscinţeze şi pe mine.

DIN AFARĂ.

Multŭ îşĭ mai sdrobescŭ capulŭ încă şi acum politicii capitalelorŭ celorŭ două state aliate, ai cărorŭ domnitorĭ, se vorŭ întâlni în *Roma*, Diplomaţia germană şi cea italiană, caută ca întâlnirea dela Roma, sĕ nu vateme nicĭ suveranitatea Papei, nicĭ cea a regelui Humberto. Despre întâlnirea acésta se scriu sub reservă următórele din Roma: „Visita va avé *unŭ caracterŭ privatŭ* şi va fi lipsită de orĭ ce pompă până la pórta Vaticanului. Bulevardulŭ „Petru“ va fi ocupatŭ de gendarmeriă şi nicĭ de cum de miliţiă, pentru ca sĕ nu se dea prilejŭ la suscep-

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Instrucţiunea educatóre în scóla poporală.*)

Motto: „Eu nu recunoscŭ nicĭ o instrucţiune, ce nu lucră în modŭ educatorŭ.“
(Herbart.)

„Instrucţiunea trebue sĕ fiă subordinată scopului educaţiunei.
(Pestalozzi.)

Am amintitŭ cu altă ocasiune, că scóla poporală trebue sĕ fiă mai întâi de tóte *o scólă de educaţiune*, adecă ea trebue sĕ recunóscă, că adevĕratulŭ scopŭ alŭ educaţiunei este *formarea caracterului moralŭ* şi acestŭ scopŭ sĕ se şi nisuéscă a-lŭ ajunge. Asemenea am arĕtatŭ în trăsurĭ generalĭ, că acestŭ scopŭ se póte ajunge prin instrucţiune, prin disciplină scolară şi prin viéţa scolară.

Mijloculŭ principalŭ la ajungerea scopului educaţiunei este *instrucţiunea*. Fără de instrucţiune nicĭ nu se póte închipui vre-o educaţiune! Cu acéstă ocasiune mĕ voiu şi încerca déră a vorbi mai pe largŭ despre acestŭ mijlocŭ de educaţiune.

Pe câtŭ de puţinŭ suntŭ unitĭ între sine pedagogii asupra scopului educaţiunei, pe atâtŭ de puţinŭ suntŭ unitĭ şi asupra scopului instrucţiunei.

Inainte de Pestalozzi tendinţa era de a ajunge mai multŭ scopulŭ materialŭ alŭ instrucţiunei, adecă câştigarea cunoscinţelorŭ. Scóla Pestalozziană, din contră, a întonatŭ mai multŭ scopulŭ formalŭ alŭ instrucţiunei, adecă cultivarea puterilorŭ.

In timpulŭ presentŭ s'au încercatŭ unii scriitorĭ pedagogicĭ sĕ mijlocéscă o contopire a acestorŭ două unilateralităţĭ în o unitate mai înaltă. Ei au fostŭ de credinţa, că acea contopire ar fi aflată în determinarea scopului următorŭ:

Scopulŭ instrucţiunei constă *în împărtăşirea sciinţelorŭ şi a cunoscinţelorŭ în unŭ modŭ cultivătorŭ de spiritŭ*. Acésta este fórte nepotrivitŭ, pentru-că în scopulŭ acesta, cum este elŭ determinatŭ, scopulŭ materialŭ érăşĭ apare ca lucru de căpetenĭă şi celŭ formalŭ ca lucru de a dóua mână, căcĭ acesta figureză aicĭ numai ca determinarea „modului.“

In doctrina acésta falsă zace causa cea adevĕrată, pentru care s'a îngrămăditŭ în planurile de instrucţiune mai nouă atâta materiă sciintifică.

Genialulŭ Pestalozzi a opinatŭ bine, când a ḑisŭ, că cultivarea puterilorŭ spiritualĭ este de a se socoti mai pe susŭ de câştigarea cunoscinţelorŭ:

Décă voimŭ o unitate mai înaltă absolută a celorŭ două determinărĭ unilateralĭ ale scopului, amintite maĭ susŭ, atuncĭ trebue sĕ ḑicemŭ în spiritulŭ lui Pestalozzi, că: *instrucţiunea are de scopŭ cultivarea spiritului prin câştigarea de cunoscinţe şi de dexterităţĭ*. Aicĭ scopulŭ celŭ mai înaltŭ ocupă loculŭ celŭ dintâiu şi celălaltŭ loculŭ alŭ doilea.

Scopului formalŭ 'i se cade pentru tóte timpurile rangulŭ celŭ dintâiu, şi celui materialŭ rangulŭ alŭ doilea. — Acesta este spiritulŭ Pestalozzianŭ şi la acesta trebue érăşĭ sĕ ne întórcemŭ.

Cu reîntórcerea la spiritulŭ Pestalozzianŭ scóla nóstră se va vindeca de bună sémă de îngrămădirea prea multă cu sciinţe, va lucra mai multŭ ca până aci în modŭ educătorŭ şi pentru aceea va câştiga mai multŭ iubirea poporului şi sprijinirea familiei.

Carolŭ Schmidt 'şĭ esprimă în opulŭ sĕu despre „educaţiune şi religiune“ plângerile sale asupra direcţiunei unilateralĭ a pedagogicei prin următórele cuvinte:

„Pedagogica nóstră progresistă a statoritŭ ca scopŭ alŭ ómenilorŭ sciinţa şi pentru aceea şi educă ómenĭ raţionalĭ. Acea pedagogică este de părere, că priceperea este spiritulŭ. — Tóte se învêrtă în jurulŭ câştigărei de cunoscinţe în mĕsură mare. — Prin cultivarea perfectă a raţiunei, prin însuşirea generală de cunoscinţe şi sciinţe sĕ aşteptă, ca acestea sĕ aibă de resultatŭ moralitatea, religiunea, pietatea, ţăria şi caracterulŭ. Cultivarea nóstră a devenitŭ prea din sémă afară cultivare a raţiunei. Draculŭ reflexiunei s'a încuibatŭ în noi şi ne-a rosŭ până dincolo, ne-a răpitŭ tótă colórea din viéţa nóstră, a enervatŭ lumea şi a făcutŭ ca raţiunea sĕ fiă socotită ca unŭ Dumneḑeu şi ca unŭ magistru. Fiind-că nu se cutéză a se începe la o reformaţiune a scólelorŭ nóstre raţionalĭ, ca sĕ se facă din ele nisce institute pentru educaţiunea omenimei, carĭ sĕ nu mai desvólte o parte a spiritului în dauna celeialalte părţĭ, de aicĭ apoi pro-

*) A se vedé „Gaz. Trans.“ N-rii 80—84 din anulŭ curentŭ.

tibilitatea regelui. Indată ce împĕratulŭ Wilhelm, care este însoțitŭ de contele Herbert Bismark, va trece prin pórta așa numită de bronzŭ, visita lui va lua unŭ *caracterŭ publicŭ*. Împĕratulŭ după ce va fi ajunsŭ pe „Scala Regia“, unde ilŭ va saluta garda elvețiană a Papei, ce va forma spalirŭ, pășesce în sala de aștepare, unde este așteptatŭ de *Papa* îmbrăcatŭ în vestminte albe pompóse, cu o cruce de briliantŭ pe peptŭ. La dorința sa împĕratulŭ nu se va întreține între patru ochi cu papa, dér se póte că programulŭ sĕu celŭ puținŭ în privința acésta sĕ și-lŭ modifice. In sala de primire va fi *bufetŭ*. De altmintrelea Papa a încunosciințatŭ diplomația vaticană, că se va presenta în persónă la primirea împĕratului.

*

Despre *posițiunea Austro-Ungariei în liga de pace* scrie „Petersburgskija Viedomosti“ următórele:

„Celorŭ ,trei membri; carĭ formézá liga de pace, li s'au împărțitŭ rolele. Ne mai vorbindŭ nimica despre conducĕtorulŭ Bismark, Austro-Ungaria are porunca sĕ întărîte pe Rusia, ér Italia pe Francia. Am vĕdutŭ câtŭ de multŭ a ținut joculŭ îndreptatŭ contra Rusiei, și vedemŭ la ce ne duce. Rusia, în mânia pregătirilorŭ austro-ungare la granița Galiției, și-a păstratŭ liniștea și astfelŭ planulŭ cu Austro-Ungaria nu i-a reușitŭ lui Bismark: pe Rusia n'a ațîțat'o. Rusia nu face nimicŭ pripitŭ și ea este convinsă că pierderea influinței sale în peninsula balcanică e numai temporală, fiindŭ că lucrurile de acolo în fine totuși vorŭ cădé în mâna aceluia, în a căruia suntŭ ursite sĕ cadă. Rusia scie și sémte, că déca semințiile slave vréu sĕ jóce unŭ rolŭ independentŭ în istoria lumei, ele nu vorŭ puté s'o ajungă acésta decâtŭ numai sub conducerea și protectoratulŭ Rusiei... Ce interese și ce scopurĭ au atras'o pe Austro-Ungaria în faimósa ligă de pace? Ce urmăresce acéstă ligă și la ce resultate a ajunsŭ?

Vorbindŭ despre resboiu, memoratulŭ diarŭ dice: „Ce s'ar întîmpla cu Austro-Ungaria déca ar pierde rĕsboiulŭ? Dór 'i va sări în ajutorŭ alianța germană?... Ținuturile germane ale Austriei de multŭ tăinuescŭ în ele dorința de-a se alipi la imperiulŭ germanŭ. Și óre unŭ momentŭ nenorocitŭ pentru Austria nu i-ar fi binevenitŭ lui Bismarck ca sĕ realiseze dorințele Germanilorŭ austriacĭ, care e și dorința sa? Cu totŭ dreptulŭ se póte suspiționa politica lui Bismarck în sensulŭ acesta pentru ce chiar însuși a declaratŭ, că politica sa se baséză pe socotelĭ. In modulŭ acesta trăgănarea unui rĕsboiu cu Rusia, pentru Austro-Ungaria devine o cestiune de esistență. Imperiulŭ acesta chiar și în momentele mai puținŭ primejdióse fece totŭ cu risiculŭ sĕu și n'are prospecte la nicĭ unŭ câștigŭ chiar și la cașulŭ când ar invinge, ceea ce cu greu se póte admite....“

O întrevorbire cu Strossmayer.

Unŭ corespondentŭ alŭ diarului „Nemzet“ scrie, că a făcutŭ o visită episcopului Strossmayer în Bolovar. Despre acésta raportéză următórele: Episcopulŭ Strossmayer în totŭ timpulŭ petrecerei Maiestății Sale aicĭ n'a fostŭ numai singurŭ. Cu elŭ împreunŭ era pururea episcopulŭ Htranilovicĭ și alțĭ soțĭ de principii ai sĕi. Episcopulŭ m'a întâmpinatŭ în pragulŭ ușei și întindêndu-mĭ mâna m'a învitatŭ sĕ ședŭ pe unŭ fotoliu. Statura lui e înaltă, sveltă, are ochĭ agerĭ și privire pĕtrundĕtóre, ér când vorbesce strigă tare. Elŭ mĭ-a spusŭ, că l'a cercetatŭ unŭ diaristŭ, și a declaratŭ, că dela elŭ sĕ nu aștepte nimenĭ declarărĭ politice. „Nu-mĭ place *a vorbi* despre politica mea — așa dicea elŭ — și nicĭ nu vorbescŭ, fiindcă nu e nevoe s'o facŭ acésta. *Eu sunt o carte deschisă*, póte orĭ cine se citéscă în mine. Pe mine mulțĭ mĕ cunoscŭ rĕu, și multe neadevĕrurĭ se vorbescŭ și se scriu prin diare despre mine. Eu cinstescŭ pressa, dér numai atuncĭ când vorbesce adevĕrulŭ. Despre politica mea nu am sĕ dau sémă decâtŭ înaintea consciinței și a lui Dumnedeu.“

După aceea, — dice raportorulŭ, — m'am depărtatŭ. Unŭ deputatŭ din Zagrabia, soțŭ de principii cu Strossmayer și care se afla și elŭ de față, s'a legatŭ de mine începêndŭ sĕ-mĭ vorbéscă cu multŭ focŭ despre vătĕmările ce le-a suferitŭ Croația și despre nisuințele lui Strossmayer. Elŭ négă că partida episcopului ar face politică panslavă sĕu rusofilă, declară însĕ că află firescŭ pașulŭ poporului croatŭ atuncĭ, cândŭ ajunsŭ la desperare prin șicanele și asupririle Maghiarilorŭ, cércă se fiă scutitŭ și apĕratŭ de aceia, carĭ ilŭ compătimescŭ. De presentŭ Croația așa e de apĕsată, ca Ungaria sub Schmerling. Tóte ni s'au luatŭ — dice deputatulŭ, și vréu sĕ ne maghiariseze cu puterea. De ce nu ne amŭ alipi de Strossmayer, déca elŭ a făcutŭ mai multŭ pentru interesele Croației decâtŭ a stricatŭ Banulŭ — și Banulŭ multŭ nĭ-a stricatŭ. Cea mai mare greșélă este, că Maghiarii și Ungaria nu cunoscŭ relațiunile Croației, noi suntemŭ convinșĭ, că déca Maghiarii ne-ar cunósce, s'ar puté multŭ îndrepta rĕulŭ. Pretindemŭ libertatea dreptului electoralŭ, de care amŭ fostŭ despoiațĭ în urma continuelorŭ presiunĭ oficióse, pretindemŭ sĕ fiă și la noi libertatea de pressă așa ca în Ungaria, pretindemŭ ca în afacerile de pressă sĕ ne judece unŭ juriu dreptŭ și vremŭ ca din ținuturile croate sĕ formămŭ o adevĕrată Croația! Déca d-vóstră Maghiarii vrețĭ sĕ cunóscețĭ cu adevĕratŭ Croația și poporulŭ croatŭ, nu întrebațĭ pe renegațĭ și nu vĕ informațĭ despre noi dela ei și dela cei nechiemațĭ, ci întrebațĭ pe poporulŭ însuși căcĭ elŭ este sincerŭ.

Nu judecațĭ Croația după partida guvernamentală — dice corespondentulŭ că i-a disŭ Strossmayer — fiind-că membrii acestui partidŭ ascundŭ starea adevĕrată a lucrului; déca vrețĭ se vĕ convingețĭ, poftițĭ a călĕtori prin țéră, a comunica cu poporulŭ, cu ómenii independențĭ și vețĭ vedé și vețĭ cunósce apoi relațiunile croate și ținta nisuințelorŭ nóstre.

Strossmayer și pressa slavă.

Organulŭ episcopului Strossmayer *„Obzor“* din Zagrabia a fostŭ confiscatŭ și redactorulŭ sĕu închisŭ pentru unŭ articulŭ ce-a apărutŭ Sâmbăta trecută, în care se dice: Slavii iubescŭ pe Rusia și o vorŭ iubi totdéuna tocmai așa precum iubescŭ Bavaresii și Sasii pe Germania. Cu câtŭ mai multŭ vorŭ fi oprimate sentimentele nóstre, cu atâtŭ mai rĕu va fi, deórece ne silescŭ la o protestațiune, care nu póte sĕ aibă altă urmare, decâtŭ că sentimentele nóstre îșĭ vorŭ face odată drumŭ în forță elementară.

„Politik“ din Praga protestéză energicŭ în contra cuvintelorŭ domnitorului ca și când ele s'arŭ referi nu la Strossmayer, ci la Cehĭ, Slavĭ și Croațĭ. Făcut'au vre-odată Cehii, Slavii și Croații demonstrațiunĭ panslaviste? întrébă „Politik“. Strossmayer din mai multe cause s'a bucuratŭ de marĭ simpatii la noi și de-aceea nu ne-amŭ simțitŭ chemațĭ sĕ-lŭ combatemŭ pentru telegrama sa; și de-aceea cuvintele domnitorului ne privescŭ și pe noi!

„Hlas Naroda“ ia notiță cu multă mulțămire de ovațiunile ce i s'au făcutŭ lui Strossmayer la Kreutz în trecerea lui din Belovar. Diarulŭ lui Rieger publică acésta sub titlulŭ *„Consciința mea e curată“* și finesce cu aceea, că: Strossmayer este conducĕtorulŭ spiritualŭ alŭ partidului croatŭ, pe care Banulŭ vré sĕ-lŭ suprime cu forța.“

„Gazeta Naradova“ asemenea scrie unŭ articulŭ din incidentulŭ dela Belovarŭ în care între altele dice, că persecuțiunea ce-o îndură Croații din partea Ungurilorŭ, de aicĭ înainte se va mai mări, dér credința lui Strossmayer față cu împĕratulŭ nu va slăbi prin acésta, pentru că elŭ a doveditŭ mai multă alipire față cu monarchulŭ, decâtŭ Maghiarii. Croații îșĭ vorŭ aduce aminte de acésta!

Foile rusescĭ dicŭ, că din incidentulŭ dela Belovar se potŭ nasce órecarĭ diferințe între Austria și Rusia. Tonulŭ pressei austriace așa este de inimicŭ Rusiei, încâtŭ, dice „Novoje Vremja“, politica austriacă ne duce la rĕu sfîrșitŭ. „Novosti“ mai departe susține, că foile vienese fără de nicĭ o causă accentuéză cuvintele împĕratului îndreptate către Strossmayer și că incidentulŭ acesta va esercita o penibilă impresiune asupra Slavilorŭ austriacĭ, a cărorŭ mișcare astfelŭ nutrită va cresce din ce în ce mai multŭ.

Aiurărĭ de renegatŭ.

Cunoscutulŭ publicistŭ din Pesta br. *Ivor Kaas*, care, precum arată numele lui, nu este de origine ungurŭ, și-a desvoltatŭ Domineca trecută programa sa într'o adunare de alegĕtorĭ dietalĭ din Pesta. Fiindcă d-lŭ Kaas este adĭ unul din publiciștii de frunte unguresci, merită a fi remarcatŭ unŭ pasagiu din discursulŭ sĕu, în care vorbesce despre „statŭ“ și „națiune“. Elŭ dise adecă între altele:

„Ungaria este încunjurată de elemente dușmane. Orĭ încătrău privimŭ, se înființéză și se întărescŭ în Europa state naționale. Vedemŭ în jurulŭ nostru numai state naționale, ale cărorŭ aspirațiunĭ țintescŭ a distruge țéra nóstră. Față cu acésta este convingerea mea, că Ungaria nu se póte sĕ mérgă în contra curentului europeanŭ și că și noi trebue sĕ creămŭ unŭ *statŭ naționalŭ maghiarŭ* (Aprobărĭ și „eljen“-urĭ îndelungate). Sub acésta nu înțelegŭ asuprirea naționalităților nemaghiare, pentru că prin libertate și nu prin forță, prin dreptate și nu prin nedreptate, prin legalitate și nu prin nelegalitate voescŭ sĕ dobêndescŭ eu ca fiăcare cetățénŭ alŭ acestei țĕrĭ sĕ se alipéscă de națiunea maghiară, entusiasmatŭ de iubirea de patriă, („Eljen“-urĭ sgomotóse), dér fără a tolera agitațiunile secrete și trădătóre. Și eu, precum și noi toțĭ, carĭ după originea nóstră n'am venitŭ cu Arpad din Scitia, noi scimŭ, că nu pretindemŭ nimicŭ dela acele naționalitățĭ, décâ dicemŭ: fițĭ toțĭ așa de bunĭ patrioțĭ, cum suntemŭ noi (viuĕ aprobărĭ).

Și adecă ce voesce sĕ dică br. Ivor Kaas? — Cum m'am renegatŭ eu și am devenitŭ Ungurŭ, sĕ se renege toțĭ ceialalțĭ și sĕ se alipéscă de națiunea maghiară. Așa 'șĭ închipuesce elŭ crearea unui statŭ naționalŭ maghiarŭ. Așa vrea elŭ sĕ se promoveze iubirea de patriă. E bine, întrebămŭ, déca toțĭ și pretutindenĭ arŭ face așa ca d. Ivor Kaas, atuncĭ cum ar mai puté esista state naționale în Europa? Unde ar mai fi curentulŭ puternicŭ de naționalitate din Europa, déca arŭ dice toțĭ ca d-sa: Fițĭ totŭ așa de marĭ renegațĭ, cum suntŭ eu. Și ce-i mai ciudatŭ, br. Kaas crede posibilă o asemenea desertare în massă. Ce aiurărĭ pĕcătóse!

---

vine acea massă de nebunĭ raționalĭ în tóte păturile societății. — Fiind-că se neglege desvoltarea sêmțĕmêntului și a voiei, de aicĭ provine apoi acel scepticismŭ, care négă pe Dumnedeu și pe omenime, și alŭ cărui resultatŭ finalŭ este căutarea arbitrară libertății în mĕsură câtŭ se póte de mare și în moleșirea și slăbiciunea de pe câmpulŭ faptelorŭ.“

Atarĭ cuvinte ale unui pedagogŭ așa eminentŭ, precum este K. Schmidt, merită sĕ fiă esaminate.

Despre scopulŭ educațiunei Herbart opinéză în modŭ câtŭ se póte de simplu, dicêndŭ că: *instrucțiunea are sĕ influințeze în modŭ educatorŭ*. — Cu aceste cuvinte s'a *disŭ totŭ* câtŭ este de lipsă. Scopulŭ instrucțiunei concade așadéră cu scopulŭ educațiunei. Elŭ constă mai nainte de tóte *în cultivarea voinței morale, în cultivarea caracterului moralŭ.*

Acestŭ scopŭ are sĕ se ajungă prin o cultivare armonică a spiritului și prin împărtășirĭ de sciințe și de putințe. — „Cultivațĭ *voința*, cultivațĭ *caracterulŭ* și fórte multe vorŭ fi mai bune,“ — dise profesorulŭ Vogt cu ocasiunea unei disertațiunĭ publice din orașulŭ Berna, — „Capacitate de resistență a corpului și capacitate de resistență a caracterului în contra multorŭ pericule din viéța naturală și omenéscă ar trebui sĕ fiă idealulŭ educațiunei nóstre. *Sciința cea multă nu este nicĭ cultivare, nicĭ virtute.*“

Acéstă voce a unui bărbatŭ, ce nu este pedagogŭ, a unui medicŭ, arată, că în cătrău a cărnitŭ scóla.

Introducerea acésta generală asupra scopului educațiunei am credut'o de lipsă pentru de a servi ca temeiu la cele următóre.

Acum se nasce întrebarea: cum cultivă instrucțiunea voința morală, caracterulŭ? Carĭ principii generalĭ și specialĭ suntŭ aicĭ dătătóre de tonŭ?

Sub principii generalĭ de instrucțiune noi înțelegemŭ atarĭ principii, carĭ se referescŭ la tóte resorturile în privința materiei, a cursului de învĕțământ și a modului de învĕțare.

Dintre numerósele principii amintimŭ aicĭ numai următórele patru, ca valorabile:

1) Principiulŭ desvoltării și alŭ conformității naturalĭ.

2) Principiulŭ unității de consciință;

3) Principiulŭ cultivării armonice a puterilorŭ;

4) Mai nainte de tóte cultivarea consciinții ideilorŭ moralĭ.

1. *Principiul desvoltării și al conformității naturalĭ.* Pestalozzi a recunoscut conformitatea naturală ca principiulŭ supremŭ pedagogicŭ. Elŭ, care în intuițiunea sa religiósă asupra lumii a recunoscutŭ natura de sântă, a recunoscutŭ în procedura conformă naturei cuprinsulŭ întregei înțelepciunĭ pedagogice. Din acésta resultă pentru instrucțiune, că ea aflându-se pe orĭ care treptă trebue sĕ se alăture tuturorŭ ponctelorŭ de vedere a copilului. — Punctulŭ spiritualŭ alŭ copilului este pretutindenea dătătorŭ de tonŭ pentru alegerea materiei de instrucțiune. Puterea spirituală cresce mai a lesŭ prin automaticiă. — Învĕțătorulŭ sĕ nu învețe, ci sĕ desvólte, sĕ promoveze desvoltarea independentă a spiritului. Instrucțiunea sĕ se baseze pe *intuițiune*, ea sĕ deștepte *interesulŭ* scolarului. De aceea trebue sĕ se împedece îngrămădirea din sémă afară a materialului de sciință. Trebue sĕ se delăture totŭ ce conturbă intuițiunea clară, automaticia scolarului, interesulŭ sĕu participarea și temeinicia sa.

Unitatea consciinței. Imputarea de căpetenia, ce se face scólei, constă în aceea, că ea ofere multifariă materii de instrucțiune prea împrăștiate și fără legătură. — Când suntŭ pré multe imaginațiunĭ disparate și fără legătură în spiritŭ, atuncĭ cugetarea se îngreunéză. Imaginațiunile și conceptele trebue sĕ fiă cunoscute mai multŭ din raporturile lorŭ reciproce. Materiile de instrucțiune trebuescŭ sĕ fiă mai strînsŭ între sine legate. *Concentrațiunea* instrucțiunei este a se duce în îndeplinire fără de a causa daună în independința îndreptățită a resorturilorŭ. Desemnulŭ și geometria, istoria și geografia, fisica și matematica, religiunea, istoria și limba trebue sĕ se ajute împrumutatŭ și sĕ se întregéscă. Tóte acestea resorturĭ se atingŭ în prelecțiunĭ. Cartea de cetire este punctulŭ de căpetenia comunŭ alŭ instrucțiunei. Prin acésta se produce unitatea și soliditatea în cugetare.

3. *Cultivarea armonică a puterilorŭ.* Unŭ omŭ, ale cărui puterĭ de pricepere

SCIRILE DILEI.

In adunarea comitatensă a comitatului *Bistrița-Năsĕudŭ*, ținută la 12 Septemvre n. c. inspectorulŭ r. de scóle Havas Gyula s'a plânsŭ contra autorităților comunale, sub cuvêntŭ că acestea nu ar purcede cu destulă energiă la încassarea amendelorŭ pentru absențiile școlare și aducêndŭ ca motivŭ împrejurarea, că pedepsiții nu arŭ avé avere mobilă, mulți se scutescŭ dela aceste amende. In urma acésta adunarea a datŭ *ordinŭ strictŭ* respectivelorŭ autorități, ca sĕ încasseze amendele și din averea imobilă. S'a plânsŭ mai departe inspectorulŭ, că în Rodna vechiă înscrierea copiilorŭ obligați la școlă s'ar fi făcutŭ fórte defectuosŭ din care causă a ordonatŭ a se face pe spesele comunei o nouă înscriere. Comisiunea însărcinată cu esaminarea proiectului inspectorului r. de școle, de a se înființa și la sate grădinĭ și asilurĭ de copii, s'a declaratŭ în raportulŭ sĕu în contra acestui proiectŭ deórece comunele nu se potŭ constrînge la înființarea unorŭ instituțiunĭ pentru crescerea poporului, carĭ nu stau sub imediata inspecțiune a preoțilorŭ și bisericilorŭ. In urma acésta inspectorulŭ r. a propusŭ sĕ se trécă la ordinea dilei, „pentru ca nu cumva sĕ se nască din cestiunea acésta o cestiune de naționalitate.“

***

In luna lui Augustŭ s'au estradatŭ din comitatulŭ *Turda-Arieșŭ* 17 pașapórte pentru liberă trecere în România. Focŭ s'a ivitŭ în 6 comune causândŭ pagube marĭ; asigurațĭ au fostŭ numai 50 fl. Inspectorulŭ de dare e desperatŭ; în adunarea comitatensă s'a plânsŭ grozavŭ din causă că nu póte și nu are de unde incassa dările. Suntŭ restanțe 341,877 fl. 64 cr. dare directă și 19,667 fl. 11 cr. dare militară.

***

Directorul periodicului „Romänische Revue“ d. Dr. *Corneliu Diaconovits* a fostŭ numitŭ la 9 Sept. a. c. membru onorarŭ-corespondentŭ alŭ Academiei „Stella d'Italia“ în Chieti.

***

In 11 (23) Septemvre a. c. se va serba în Oravița-montană *jubileulŭ de 50 de anĭ ca învĕțătorŭ* alŭ d-lui *Iosifŭ Novacŭ*, actualulŭ și vrednicculŭ învĕțătorŭ românŭ gr. or. de acolo. Din incidentulŭ acestui jubileu s'a constituitŭ în Oravița-montană unŭ comitetŭ arangiatorŭ, care a compusŭ în scopulŭ acestei serbărĭ unŭ programŭ interesantŭ.

***

După „*Kurjer Lwovski*“, *Rutenii din Galiția*, perdêndu-șĭ paciința, au hotărîtŭ ca la viitórea adunare generală a partidei naționale *sĕ declare pasivitatea*, ér pe deputații diferitelorŭ cercurĭ electorale și ai orașelorŭ sĕ-i provóce a-șĭ depune mandatele.

***

Producțiunea viilorŭ în România este în anulŭ acesta, atâtŭ ca calitate, câtŭ și ca cantitate, fórte satisfăcĕtóre. „Cur. Fin.“ scrie, că viile din județulŭ Putna și părțile din județele limitrofe, afară de micĭ esceptiunĭ care au suferitŭ din causa grindinei o reducere de 20—30 la sută se află în plină abondență, totŭ ca anul trecut, sperându-se a se recolta peste *șése milióne* decalitri.

***

Dilele acestea au sositŭ la *Anversa* 153.783 hectolitri grâne din care 32.772 din Indiile orientale, 7770 din America; 104.893 din România și 8348 din Marea Neagră.

Abisinia și Rusia.

Inainte de a pleca în Rusia meridională, Țarulŭ Alexandru a primitŭ în audiență pe doi preoțĭ abisinienĭ, carĭ au venitŭ la Kiew cu ocasiunea jubileului încreștinării Rusiei și au fostŭ însărcinațĭ cu misiunea sĕ aducă Țarului salutările regelui Ioanŭ alŭ Abisiniei și sĕ se informeze despre sórtea unei crucĭ de aurŭ trimisă de regele Ioanŭ acum dece anĭ rĕposatului împĕratŭ Alexandru II.

Țarulŭ, care la începutŭ nu era dispusŭ a acorda audiența, a consimțitŭ la acésta după ce 'i s'a atrasŭ atenția asupra sorții ce amenință pe cei doi preoțĭ în casŭ când n'arŭ reuși în misiunea lorŭ. Insĕ preoții n'au fostŭ primițĭ ca trimișĭ ai regelui Ioanŭ, ci numai ca persóne private, decĭ audienței nu 'i se póte atribui nicĭ o importanță politică.

Țarulŭ a însărcinatŭ pe preoțĭ sĕ transmită regelui expresiunea sentimentelorŭ sale binevoitóre și mulțumirĭ pentru menționata cruce de aurŭ, ce s'a găsitŭ într'o biserică imperială din Livadai.

Comerciulŭ Româniej cu țĕrile streine.

„Monitorulŭ oficialŭ“ din Bucurescĭ publică mișcarea comerciului României cu țĕrile streine în alŭ doilea semestru (Iulie-Decemvre) pe anii 1886 și 1887.

Din acéstă dare de sémă vedemŭ:

Cu privire la importŭ: S'au întrodusŭ în alŭ doilea semestru din 1886 mărfurĭ: în greutate de 237.571.539 kilograme, în valóre de 137.153.729 lei, și pentru care s'a perceputŭ 8.336.621 lei taxe vamale.

In alŭ doilea semestru din 1887 s'au întrodusŭ mărfurĭ: în greutate de 228.388.387 kilograme, în valóre de 157.478.813 lei, pentru care s'a perceputŭ 11.006.480 lei taxe vamale.

In ce privesce exportulŭ: In alŭ doilea semestru din 1886 s'au exportatŭ mărfurĭ: în greutate de 1.039.730.679 kilograme, în valóre de 168.690.217 lei, și pentru care s'a perceputŭ 1358 lei taxe vamale.

In alŭ doilea semestru din 1887 s'au exportatŭ mărfurĭ: în greutate de 1.080.476,493 kilograme; în valóre de 171.241,842 lei și pentru care s'a perceputŭ 506 lei taxe vamale.

Corespondența „Gazetei Transilvaniei.“

Brașovŭ, 6 (18) Sept. 1888.

După cum se póte vedé din programa gimnasiului românŭ gr. or. de aci, museulŭ s'a înmulțitŭ considerabilŭ. **Cabinetulŭ** zoologicŭ are cu o 160 de exemplare mai multŭ ca anulŭ trecutŭ. Intre acestea se află paserĭ și mamifere umplute apoi, reptile și batraciane în spirtŭ, precum și unele cranii preparate, de cea mai mare importanță. După cum sĕ scie, tóte acestea le-a dăruitŭ d-lŭ *Petrache Zănescu*, care cu unŭ zelŭ deosebitŭ și demnŭ de imitatŭ s'a nisuitŭ și se nisuesce a forma din museulŭ gimnasiului nostru românŭ unŭ adevĕratŭ tesaurŭ.

Domnulŭ Zănescu șĭ'a datŭ silința de a înmulți nu numai numĕrulŭ pieselorŭ museului, dér s'a străduitŭ a procura și exemplare de acelea, carĭ nu se află des prin colecțiunile zoologice de pe la noi.

Nu potŭ sĕ nu amintescŭ, că d-lŭ Petrache Zănescu este unulŭ dintre acei Românĭ, a cărui inimă bate adevĕratŭ românesce și că d-lui este unulŭ dintre urzitorii tuturorŭ întreprinderilorŭ de progresŭ naționalŭ.

Dorimŭ multŭ succesŭ D-lui Zănescu în întreprinderile sale de soiulŭ acesta, și dorimŭ și mai multŭ, ca sĕ aibă câtŭ mai mulțĭ imitatorĭ!

Literatură.

„Romänische Revue“. A apărutŭ fascicululŭ pentru Septemvre, conținêndŭ unŭ raportŭ detaiatŭ despre procesulŭ de pressă, pertractatŭ la Aradŭ, în 30 Aug., dimpreună cu articolii încriminațĭ. Acestŭ raportŭ a apărutŭ și în edițiune separată. Prețulŭ 50 cr. Se capĕtă la Direcțiune în Reșița.

Intêmplărĭ diferite.

Focŭ. Nĭ-se scrie din comuna *Racovița* de lângă Sibiiu: „Aicĭ s'a întêmplatŭ Miercurĭ pe la 6 óre séra o mare nenorocire prin focŭ. Nisce băețĭ jucându-se *„de-a foculŭ“* înaintea unei șurĭ, schinteile ajutate și de puținŭ vêntŭ, împrăsciindu-se, după câte-va momente, flacările au cuprinsŭ superedificatele a 14 economĭ. Bieților ŭ țeranĭ lĭ-s'a prefăcutŭ în cenușă tótă recólta anului, lăsându-i în préjma iernei fără nicĭ unŭ codru de pâne. Mulțămită bravilorŭ pompierĭ din comunile învecinate Avrigŭ, Bradŭ, Porceștĭ și Talmaciu, carĭ audindŭ de veste au alergatŭ în ajutorarea periclitatei comune și au localisatŭ foculŭ.“.

Telegramă particulară a „Gaz. Trans.“

Aradŭ, 17 Septemvre. Sentința adusă pe basa verdictului juriului *in contumaciam* în contra generalului *Doda* a produsŭ o penibilă impresiune, care s'a potențatŭ prin împrejurarea ne mai pomenită, că apĕrarea advocatului *Eötvös* nicĭ nu s'a admisŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Aradŭ, 18 Septemvre. Juriulŭ a declaratŭ în unanimitate pe generalulŭ Traianŭ Doda vinovatŭ, pentru delictulŭ de agitațiune în contra națiunei maghiare, comisŭ prin tiparŭ; ér tribunalulŭ l'a condamnatŭ pe basa acésta la 2 anĭ închisóre și 1000 de florinĭ amendă *).

Berlinŭ, 18 Septemvre. Tóte foile vorbescŭ pe largŭ despre aceea că „Norddeutsche Allg. Ztg.“ a reprodusŭ în modŭ bătĕtorŭ la ochĭ articululŭ din „Independance Belge“ asupra *retragerei eventuale a principelui Bismark.* Foile credŭ, că esistă o diferență între împĕratulŭ și principele Bismark asupra reformei constituției imperiale.

DIVERSE.

Códa pisicei. Mulțĭ ómenĭ multe obiceiurĭ au. Buffon nu scria unŭ rêndŭ până ce nu se pudra, nu încingea sabia și nu 'șĭ punea mangetele de dantelă. Crebillon, din contră, îmbracă hainele cele mai murdare și scria stândŭ în vêrfulŭ unei scărĭ. Mehulŭ compunea, punêndŭ unŭ capŭ de mortŭ pe piano..... Acum se caracteriséză originalitatea unui mare industriașŭ americanŭ, care se ține de devisa englesă: *„timpulŭ e banŭ“*. Elŭ avea o pisică fórte frumósă și cu códa lungă de totŭ. De câte orĭ pisica eșia din casă, americanulŭ îi deschidea ușa. Intr'o di însĕ a observatŭ, că trebuia sĕ țină multŭ ușa deschisă pentru ca sĕ ésă pisica, cu codă cu totŭ. Atuncĭ americanulŭ 'șĭ făcu următórea socotélă: pisica ese de dece orĭ afară, pentru fiăcare dată trebue sĕ țină ușa deschisă o minută. Intr'unŭ anŭ acésta face cincĭ dile. Cincĭ dile pe anŭ numai pentru códa pisicei, — acésta e prea multŭ! Ca sĕ scape d'acésta, tăiă códa pisicei. In urmă într'o clipă, pisica eșia afară din casă. Fără 'ndoélă, americanulŭ era omŭ practicŭ; décă și noi amŭ fi totŭ așa de înțelepțĭ ca elŭ, amŭ controla tóte mișcările nóstre, amŭ observa, că petrecem mai multŭ de jumĕtate din di perdêndŭ timpulŭ cu nimicurĭ

Unŭ ou de 4000 lei. — Unŭ ou de Alca, pasĕre din familia Pingurilor, care se nutresce cu pesce și a cărei existență se credea stinsă, s'a vêndutŭ în luna lui Maiu la Londra cu 4000 lei. In colecțiunile publice și particulare din întréga lume se află 66 ouĕ de Alca, dintre carĭ 43 în Anglia.

*) Acéstă telegramă ne vine dela biroulŭ de corespondențe din Pesta.—Red.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 13 Septemvre st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	9.44	Vênd.	9.48
Argintŭ românescŭ .	„	9.40	„	9.44
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.63	„	9.65
Lire turcescĭ . . .	„	10.94	„	11.—
Imperialĭ	„	9.94	„	10.—
Galbinĭ	„	5.70	„	5.72
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	124.—	„	125.—
Discontulŭ	$6^1/_2$—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 17 Septemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	100.—
Renta de hârtiă 5%	90.35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	146.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	97.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	113.—
Bonurĭ rurale ungare	104.65
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.65
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ . . .	104.65
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.60
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	130.10
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	124.25
Renta de hârtiă austriacă	84.30
Renta de argintŭ austriacă	82.60
Renta de aurŭ austriacă	110.70
Losurĭ din 1860	139.60
Acțiunile băncei austro-ungare . .	878.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. .	304.25
Acțiunile băncei de creditŭ austr . .	312.25
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.77
Napoleon-d'orĭ	$9.64^1/_2$
Mărcĭ 100 împ. germane	59.65
Londra 10 Livres sterlinge	122.10

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

și de rațiune suntŭ deșteptate și exercitate, a cărui voiă este întărită și îndreptată spre bine, este unŭ omŭ cultivatŭ și va da dovedĭ, că este aptŭ și pentru diferitele ocupațiunĭ ale chiămării sale. Décă îi mai lipsescŭ cunoscințe și îndemânărĭ, acestea le póte câștiga cu ușurință elŭ însușĭ, décă cumva scóla nu i-a omorîtŭ prin îngrămădirea cu materii scientifice tótă voia și iubirea ocupațiunei spirituale.

Prin urmare scopulŭ principalŭ alŭ instrucțiunei nu este mijlocirea de a-șĭ câștiga cunoscințe și îndemânărĭ, ci acea exercitare, întărire și nobilitare a cugetărei, a simțirei și a voinței, adecă cultivarea formală, cultivarea spirituală a puterilorŭ. In acéstă privință a datŭ Pestalozzi directivă adevĕrată pentru tóte timpurile. Unii bărbațĭ din scóla Pestalozziană au comisŭ și în acésta o unilateralitate, exercitândŭ în modŭ predominantŭ numai facultatea de cugetare creândŭ ómenii raționalĭ, despre carĭ șĭ-a datŭ părerea K. Schmidt. Măestrulŭ Pestalozzi însĕ a pledatŭ pentru o cultivare armonică a spiritului, „pentru equilibrulŭ puterilorŭ inimei, ale spiritului și ale arții“, precum și pentru equilibrulŭ dintre cunoscințe și îndemânărĭ, séu dexterităţĭ. Omulŭ raționalŭ unilateralŭ devine egoisticŭ și fără inimă, omulŭ simțitorŭ unilateralŭ, unŭ fanaticŭ și celŭ ce posede în modŭ unilateralŭ numai voința, devine despotŭ séu fanaticŭ. Insĕ omulŭ cultivatŭ în modŭ armonicŭ se póte ridica la o personalitate ideală, așa ca sĕ-șĭ pótă ajunge chiămarea sa morală; numai elŭ singurŭ póte sĕ aspire cu resultatŭ la perfecțiune.

Prin urmare instrucțiunea educatóre are sĕ îmbogățéscă nu numai intuițiunile, imaginațiunile și conceptele, promovândŭ prin acestea puterile cugetărei și ale rațiunei, ci trebue sĕ cultive și simțĕmêntulŭ adevĕrului, simțĕmintele estetice, celea religioso-moralĭ, trebue sĕ disciplineze boldurile, sĕ promoveze socotința, sĕ sprijinéscă înfrînarea și abnegarea de sine și sĕ împinteneze voința cea capace de fapte spre împlinirea binelui, și spre acésta instrucțiunea posede mijlóce bogate în religiune, în morală, în istoriă și în limba maternă.

(Va urma.)

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéța.

2. Dela Brașovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéța.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după améḍĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de améḍĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucurescĭ la Brașovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după améḍĭ.
Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Brașovŭ la *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ:* 12 óre 30 m. după améḍĭ
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după améḍĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgărașŭ:* 4 óre diminéța.
e) „ „ la *Săcele:* 4 óre diminéța.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 óre înainte de améḍĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Brașovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre diminéța.
e) „ *Săcele* la Brașovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Tipografia A. MUREȘIANU Brașovŭ.